

BJÖRNLIND

en släkt från Lillhärdal

Av: Erik J Bergström

Lillhärdals kyrkby indelades förr i två byar, Mon och Björnhammar. I den senare fanns gården Lillhög, som under 1700-talets första hälft innehades av Halvar Jönsson och hans hustru Barbro Persdotter. Gården var en av de mera välmående, vilket tog sig uttryck i att parets två äldsta pojkar bestods utbildning, något ovanligt bland den tidens bondebefolkning.

Per, född 1717, antog namnet Björnlind och blev filosofie magister 1749. Han utnämndes 1758 till lantmätare i Jämtland, där han 1764 erhöll landshövdingens tillstånd att bruka två tavlor. Om Per Björnlind sägs att han var "en något korpulent man, men ganska fredsam och god i allt sitt väsende, och hade stora studier", samt att han var "en respectable man och verklig Philosoph, läste flitigt Grekiska Auctoror till recreation mellan ämbetsgöröml: var i knappa villkor alltid nögd till sinnes". Han ingick giftermål med Margareta Huss, med vilken ha så sent som 1778 fick sonen Per, född i Kougsta, Håggenås. Per d.ä. dog i Ede, Offerdalen 1782.

Per Björnlind d.y. gick prästmannabanan. År 1825 vistades han i Sunne, Jämtland, varifrån han då skrev brev till sin kusin Halvar Jönsson i Ljungdalen. Dessförinnan vistades han åtminstone i Ramsele, ty där föddes 1801 Per Björnlinds son Jonas Petter. Denne verkade under namnet Lind som avvitringslantmätare under åren 1825-1844. Jonas Petter Lind var gift med Susanna Magdalena Pilo, dotter till bruksläkaren K G Pilo. Jonas Petter utnämndes 1844 till förste lantmätare i Västerbotten, men hann aldrig tillträda eftersom han samma år avled i Ås.

I Lillhärdal föddes 1721 Jöns Halvarsson, som även han kom att anta namnet Björnlind. De yngre bröderna behöll däremot namnet Halvarsson. Jöns fick i Falun utbilda sig till snickare. Omkring 1748 kom han som bälgmakare till Ljungdalen, där Ljusnedals bruksintressenter gjort kopparfyndigheter och upprättat en filial. Innan Jöns Björnlind lämnade Lillhärdal hade han snidat en nummertavla som han skänkt till dess kyrka. Tavlan finns numera på Läns museet.

Jöns Björnlind fick 1748 böta till Hede kyrka för att han hävdade sin fästmö före vigseln. Hans kvinna hette Märet Jonsdotter och var från Messlingen. Paret kom att få fem barn, en son och fyra döttrar. Björnlind blev snart bas för hyttan i Ljungdalen, som emellertid lades ner 1755. Han ägnade sig därefter åt diverse verksamheter, han gjorde t ex predikstol och altarskrank åt Storsjö kyrka. Jöns gjorde också en utflykt till Åre 1756, där han troligen siktade på anställning vid Fröå gruvor. Anbud sakande han förvisso inte. Selbu verk i Norge var även ute efter Jöns Björnlind och hans eminenta kunskaper, men han stoppades av svenska myndigheter. Befallningsman Spårnborg i Sveg, som själv var delägare i Ljusnedals bruk, drog nämligen in hans pass.

Jöns Björnlind var också en skicklig smed. För Tännäs nya klockstapel tillverkade han 1754 dess spira. Smideskonst tycks ha varit en släktangelägenhet. Hans yngre bröder i Lillhärdal synes ha levererat mycket smide, bl a till Jämtland. I behåll finns också en handskriften lärobok i guldsmede, härstammande från Björnhammar, tydligen från Björnlinds hemgård. Vid sin död efterlämnade Jöns fö en välsmidd bjällklave, kanske egenhändigt tillverkad.

Till karaktären tycks Jöns i vissa avseenden ha varit en slarver. I hans dödsruna framgår att han varit benägen för fylleri. Vintern 1758 skulle han

underhålla en häst åt gränskommissarien Carl Gustaf Friedenreich. Jöns återlämnade hästen så utsvulten att den knappt kunde stå på benen. de 18 daler Björnlind skulle få för besväret utbetalades därför inte.

Sedan Ljungdalens hytta lagts ner, köpte Jöns Björnlind också dess hemman därstädes. Han dog 1762 och var då skyldig bruket 219 daler, troligen skuld för hemmanet. I övrigt synes Jöns ha befunnit sig i goda ekonomiska omständigheter.

Som nämnts hade Jöns Björnlind fem barn. Genom dessa är hans ättlingar nu talrika i länet. Ende sonen, Halvar, fick i sitt äktenskap sex pojkar. De två äldsta, Jöns och Anders, levde som bönder i Ljungdalen. Den senare var också storsnickare. Alla de övriga tycks åtminstone tidvis ha vistats i Skärvagsdalen eller Skärkdalen, där de bröt nybygge. En av dem, Olof (Ola), slog sig så småningom ner i Vålådalen. Därifrån jagades han bort av den myndiga "Kirsti i Movålla", dvs Kerstin Ersdotter i Vallbö, mor till "Lappkungen". Hon traktade efter Olas ägor. Med sina kor drog sig Ola därför tillbaka till avsides trakter mellan Vålådalen och Ljungris. Här hittades han en sommar liggande död på marken. Ola var ogift, liksom sin broder Anders var han också storsnickare och kallades Lill-Ola i Dalen.

Per, född 1803, verkade som fällmakare och skraddare och for i sin ungdom omkring i byarna. På gamla dar fick han arva 700-800 riksdaler efter en oäkta son Gulliks-Ola, som blivit sjöman och avlidit i Calcutta. Modern, Gulliks-Sigrid från Bruksvallarna, fick ingenting fastän hon hade underhåll av fattigvården.

Halvar, född 1806, kallades "Trubben" pga sin korta växt. Han flyttade till Gavelåsen långt uppe på Vemdalsknölen, där han bröt nybygge. När Källbergs-Lars i det närbelägna Källberget, gifte sig med Gertrud Långström från Storsjö, blev "Trubbkaringen" så full att hon drogs utför trappan i ett stort baktråg!

Kvar i Skärkdalen blev Jon Halvarsson, född 1794. Han gifte sig med Lisa Carlsdotter, sondotter till mästern Jöns

Ljungberg. Deras dotter Karin och hennes man Jon Guttormsson övertog Lill-Olas torp i Vålådalen, som Movållskaringen ändå ej lyckades tillskansa sig.

Jon Halvarssons son, Karl Jonsson i Skärkdalen, var en riktig snålvarg, som påstås ha gömt pengar i skogen. Han hade två kraftiga döttrar, som gjorde allt möjligt karlarbete, jagade mm. Den yngre av dem gifte sig med Per Johan Långström och de byggde upp den norra gården. Den äldre dottern, Lisa, hade en friare med vilken hon också fick en flicka. Friaren godtogs ej av föräldrarna, men när det var dags för slätter dög han ty då fick han vara där och hjälpa till.

"Denna släkt är efter Jöns Halvarsson Björnlind från Lillhårdal. Ingen av ättlingarna har velat kännas vid namnet Björnlind. Det har varit ett egendomligt, kärvt, tvärhugget och kraftigt släkte och kunde gott ha behållit björnnamnet" (Erik Fundin, 1843-1932).

Riksförbund

Försöken att bilda Sveriges Släktforskares Riksförbund pågår fortfarande. Genealogiska Föreningen har därför inbjudit landets alla släktforskarföreningar att sända representanter till GF:s höstmöte den 25 november.

Vid detta höstmöte är avsikten att man skall utse en interimstyrelse som skall utarbeta stadgar för ett ev riksförbund. Vid samma tillfälle utses en valberedning inför den konstituerande förbundsstämman som skall avhållas senast i oktober 1986.

Styrelsen för Jämtlands läns Släktforskarförening kommer att i JLS-nytt fortlöpande informera medlemmarna om planerna, stadgeförslag mm. Beslut om ev medlemsskap i ett riksförbund kommer att fattas av årsmötet våren 1986 eller efter kallelse till extra föreningsmöte.

STYRELSEN

Härjedalstips

Härjedalen tillhör inte det mest lättforscade man kan ge sig på. Snarare tvärtom, skulle jag vilja påstå. Kyrkoarkiven är det halvskralt med och domstolsprotokoll från 1600-talet saknas nästan helt i original. Samma sak med olika typer av skattelängder. Avskrifter av domböcker och längder finns visserligen bevarade, men de förvaras i Riksarkivet. Handlingarna finns faktiskt tillgängliga på mikrofilm, men att lista ut varifrån filmerna kan lånas är inte så lätt. Inte heller har de renoverade domböckerna eller länsräkenskaperna där längderna finns, förts över till mikrokort.

Jag har sysslat en del med forskning i renoverat domboksmaterial från 1600-talet, och har gjort följande sammanställning till nytta för andra forskare. Sammanställningen gäller domboksrenovationer från de härjedalska tingslagen Sveg, Lillhärjedal och Hede, men är i huvudsak användbar för Jämtland.

Renovationerna ingår i Svea hovrätts arkiv och volymbeteckningarna bygger på den äldre länsindelningen. Härjedalen tillhörde Gävleborgs län, tidvis kallat Västernorrlands län.

<u>Tidsperiod</u>	<u>Volym- och filmbeteckning, bibliotek</u>
1649 - 1679	Volymbeteckning: Gävleborgs län vol 2-27. Filmbeteckning: CD 1113 - CD 1130. Strödda år saknas.
1680 - 1689	Volymbeteckning: Västernorrlands län vol 1-10. Filmbeteckning: CD 1157 - CD 1166.
1690	Volymbeteckning: Jämtlands län vol 1. Filmbeteckning: CD 1170 - CD 1171.
1691	Volymbeteckning: Västernorrlands län vol 13. Filmbeteckning: CD 1167 - CD 1168.
1692	Volymbeteckning: Gävleborgs län vol 40. Filmbeteckning: CD 1140 - CD 1141
1693	Volymbeteckning: Gävleborgs län vol 42. Filmbeteckning: CD 1142 - CD 1144.
1694	Volymbeteckning: Jämtlands län vol 2. Filmbeteckning: CD 1171.
1695	Volymbeteckning: Gävleborgs län vol 45. Filmbeteckning: CD 1145 - CD 1148
1696 - 1697	Volymbeteckning: Gävleborgs län vol 47-48. Filmbeteckning: CD 1148- CD 1153.
1698	Volymbeteckning: Västernorrlands län vol 15. Filmbeteckning: CD 1168 - CD 1169.
1699	Volymbeteckning: Gävleborgs län vol 52. Filmbeteckning: CD 1154 - CD 1156.

Filmerna kan lånas från länsbiblioteken i resp. län.

Gävleborgs län: Stads- och länsbiblioteket i Gävle.

Västernorrlands län: Länsbiblioteket i Härnösand.

Jämtlands län: Jämtlands läns bibliotek i Östersund.

Soldatforskare efterlyses

Forskar du om soldater eller båtsmän under indelningsverkets tid (c:a 1680-1901)?

Vi på krigsarkivet i Stockholm är intresserade av att komma i kontakt med dig som bedriver någon form av forskning kring indelningsverkets soldater och båtsmän. Förutsättningen är att du inte enbart forskar kring enstaka soldater i din släkt, utan bedriver mera systematiska studier. Det kan t ex röra sig om att kartlägga alla soldater i ett kompani eller härad, i en socken eller rote under en viss tidsperiod.

För att få underlag till ökad kunskap om indelningsverkets hundratusentals soldater är vi på krigsarkivet mycket angelägna att få kontakt med dig som bedriver denna viktiga typ av grundforskning. Syftet är att göra en kartläggning av vad som finns mera systematiskt utrett om indelningsverkets soldater och båtsmän, för att kunna hjälpa de många släktforskare, som kommer till oss, med hänvisningar till redan gjorda utredningar och på så sätt undvika tidsödande dubbelarbete. Det är också en förhoppning att en sådan kartläggning kan bidra till att initiera ytterligare forskning kring de soldater och båtsmän, som under tvåhundra femtio år utgjorde en betydelsefull grupp i det svenska samhället.

För att uppnå detta högt satta mål är vi således helt beroende av det arbete som bedrivs av enskilda släkt- och hembygdsforskare. Bedriver du själv forskning av den typ som beskrivits ovan, eller känner du någon som gör det - var vänlig tag kontakt med oss på krigsarkivet och berätta om din forskning. Tips om artiklar i hembygds litteratur om t ex soldaterna på en viss rote under längre period mottages också tacksamt.

Tror du att du på detta sätt kan bidra till att öka servicen för andra släkt- och hembygdsforskare och samtidigt ge ny kunskap om indelningsverket och dess soldater, tveka inte - tag kontakt med oss på krigsarkivet.

Erik Norberg
Krigsarkivarie

Lars Eriksson
Arkivarie

Adress: KRIGSARKIVET , 115 88 STOCKHOLM
Telefon: 08-782 69 19 (Lars Eriksson)

Övriga efterlysningar

En efterlysning kommer denna gång från Norge. Den svenska skrivmaskinen tillåter tyvärr ej en alldeles korrekt norsk stavning.

Kan det finnes opplysninger om opphavet til Sofie Blix, gift med Erich Joensen (Jamt) födt ca. 1647?

De kom fra Jemtland til Sør-Rana og opptok gården Erikli, også kalt Rundsvold, i Hemnes, Vefsn.

I en notis i Nordland Avis, datert 12.1.1901, er anført: "Stamtavle af Jamtslaegten. E Erik Jamt gift med Sofie Blix, flyttede fra Jemtland Aar 1677, da hendes Far, der var Praest, blev draebt af Svenskerne. Han ryddede og op tog Gaarden Erikli i Haemnes. Af hans Börn Naevnes:

B. John Eriksen, osv"

I folketellingen 1701 under Rundsvold i Vefsn står oppført:

Erich Joensen 54 og sönnene Joen 16, Jacob 14 og Jens 11.

Jeg har gått egjennom Leonard Bygdén: Härnösands stifts herdaminne, og det var naerliggende å tro at "min" Sofie var datter av Erik Erikssønn Blix, sogneprest i Hammerdal 1617-1637.

det rimer imidlertid dårlig med opplysningene forövrig. Sphia Eriksdotter Blix födt 18.3.1626 var gidt 1. med Erik Olufssønn Schanke som døde ca 1662 og var kapellan i Vaerdal. Gift 2. med Jens Christopherson Sva-boe, sogneprest i Vaerdal. Hun er også for gammel til å ha de nevnte barna.

Jeg har heller ikka funnet opplysninger hos Bygdén om noen prest i Jemtland som ble drept i 1677.

Kan det finnes andre prestdötre ved navn Sofie Blix på angjeldende tidspunkt? Jeg er intressert i alle mulige opplysninger og er selvfølgelig villig til å betale nødvendige omkostninger.

Vennlig hilsen
Arne Sivertsen
Solhögda 6, Sommerro,
4000 Stavanger, Norge

Adressändring

Kom ihåg att anmäla ändrad adress till föreningen. Nästa varje gång vi skickar ut JLS-nytt kommer en del exemplar i retur för att adressen flyttat.

Vi saknar f n rätt adress till:
Georg Andersson
Knut Byström
Ronny Hallin
Torsten Heinerud

Efterlysningar - forts.

Tor Cullberg i Alingsås har följande problem:

Sedan början av 1984 har jag ägnat mig en hel del åt släktforskning, som till väsentlig del kommit att beröra Jämtland. Jag har nu ett par frågor, som jag tänkte att Er förening möjligen skulle kunna hjälpa mig att få svar på.

Min mormors far var hattmakaren och handlanden Olof Magnusson Håflin i Östersund (1811-1852) från gården Håf i Norderö församling. Han gifte sig med Christina Ersdotter från Gåxåsen i Ovikens församling.

Olof Magnussons föräldrar var Magnus Olofsson (1774-1821) som var bonde på gården Håf och klockare, och Lucia Jonsdotter från Håf. Olof Magnusson var tydligen inte född i Norderö församling och jag har inte lyckats få någon uppgift om varifrån han kom.

Nu kommer jag alltså fram till mina frågor.

Finns det möjligen någon i föreningen som studerat Norderö församling och som skulle kunna lämna mig upplysningar?

Finns det någon litteratur, som skulle kunna lämna upplysningar?

Finns det rent av någon uppgift någonsatns om klockare?

Tacksam för svar

Tor Cullberg
Högen 3802, 411 63 Alingsås
tel: 0322-50249

Årsmötet

Den 13 april hölls föreningens årsmöte på Länsbiblioteket i Östersund. Ett 40-tal medlemmar hade hörsammat kallelsen.

Sedan Anna-Maria och Johan Östensson underhållit med musik vidtog årsmötesförhandlingarna under Elis Svenssons säkra klubbföring.

Föreningen kunde se tillbaka på ett ganska händelserikt verksamhetsår 1984. Antalet medlemmar har pendlat kring 200-strecket. Under året har föreningen anordnat 9 träffar med varierande programinnehåll. Bl a hade kommunträffar ordnats i Bräcke och Åre kommuner. Valen av funktionärer redovisas i spalten till höger.

Efter årsmötesförhandlingarna berättade Bengt-Erik Näsholm från Svensk Arkivinformatiön i Ramsele om verksamheten där.

Styrelse

5

Irma Ridbäck, Aspnäsgatan 24, ordf
832 00 FRÖSÖN 063-10 16 38
Kjell Hoffman, Storgatan 15, kassör
831 30 ÖSTERSUND 063-12 42 15
Kjell Risberg, Ängsvägen 13, sekr
830 43 ÅS 063-304 42
Rune Gerdefalk, Morellv 23, v ordf
831 62 ÖSTERSUND 063-12 83 37
Bror Halvarsson, Stabsgränd 16,
831 38 ÖSTERSUND 063-11 21 46
Sven Schylberg, Grytan 2450,
834 00 BRUNFLO 063-207 01
Arne Åkerblom, Gräftågränd 4,
831 71 ÖSTERSUND 063-850 59

Suppleanter

Frans Järnankar, Storån 1366,
820 90 YTTERHOGDAL 0680-610 10
Dagmar Odelhall, Bangårdsgatan 69,
831 45 ÖSTERSUND 063-11 82 23
Ruth Sefastsson, Birka 1496,
830 43 ÅS 063-305 11

Revisorer

Nils Dahlberg, Regementsgatan 30,
831 35 ÖSTERSUND 063-11 08 21
Hans Jacobsson, Högåsvägen 5,
831 43 ÖSTERSUND 063-11 56 49

Revisorsuppleant

Maria Nilsson, Artillerigatan 7,
831 35 ÖSTERSUND 063-11 09 39

Valberedning

Harry Jacobsson, Hornsgatan 8,
832 00 FRÖSÖN 063-12 84 03
Inga Rosell, Häggvägen 11,
832 00 FRÖSÖN 063-430 14
Olle Sefastsson, Birka 1496,
830 43 ÅS 063-305 11

Lokalombud i kommunerna

Berg
Birgith Carlsson, Hoverberg 2150,
840 40 SVENSTAVIK 0687-120 79
Bräcke
Märtha Åhlund, Ulvsjö 1257,
840 60 BRÄCKE 0693-120 34
Härjedalen
Frans Järnankar, Storån 1366,
820 90 YTTERHOGDAL 0680-610 10
Krokoms
Ulla Torestad, Prästvägen 1,
830 44 NÄLDEN 0640-207 61
Ragunda
Stina Eliasson, Box 70,
840 76 STUGUN 0695-103 91
Strömsund
Birger Källberg, Havsnäs 3308,
833 00 STRÖMSUND 0670-200 23
Åre
Sylvia Forss, Björkvägen 1,
830 05 JÄRPEN 0647-112 52

JLS-ARRANGEMANG

- 7 september
kl 13 Hans Wallentin berättar om sociala förhållanden i Östersund i gången tid.
Lokal: Länsbiblioteket i Östersund
- 21 september
kl 13 Kommunträff i Härjedalen med information om föreningen, hjälpmedel i släktforskningen samt exempel på forskning som berör Härjedalen.
Lokal: Medborgarhuset, Sveg
- ? oktober Planer finns på att inbjuda en forskare, som väntas vara i länet någon vecka i oktober. Vi meddelar på något sätt i början av oktober.
- 16 november
kl 13 Alf Josefsson berättar och visar ett bildspel om Inlandsbanan.
Lokal: Länsbiblioteket, Östersund.
- 7 december Julmötet. Erik J Bergström har lovat berätta om spelmän i Härjedalen.
Lokal: Meddelas i nästa nummer av JLS-nytt.

Vi i styrelsen försöker att efter för- måga kläcka idéer om vad vi skall ägna oss åt på våra träffar. Men ibland try- ter fantasin.

Har du några förslag på mötesprogram - hör av dig till någon i styrelsen. Du har våra adresser på föregående sida.

STYRELSEN

Nya medlemmar

Dahlin, Arne och Inger
N Gröngatan 6
831 41 ÖSTERSUND

Eriksson, Oddbjörn
Norrvägen 5 E
849 64 KÄLARNE

Herkules, Allan
Hovvägen 10
830 43 ÅS

Hägglblad, Anna och Einar
Spinnerivägen 8
830 44 NÄLDEN

Lundin, Lena
Falkenbergsvägen 65
852 67 SUNDSVALL

Manneby, Monica
Törnstensgränd 11
831 30 ÖSTERSUND

Moberg, Britt-Marie
Blåsbacksvägen 27
179 00 STENHAMRA

Nordin, Lennart
PL 1672
832 00 FRÖSÖN

Olbranth, Ingeborg
Rådhusgatan 57
831 37 ÖSTERSUND

Wiklund, Arthur
N Gröngatan 6
831 41 ÖSTERSUND

Öström, Kjell
Vanadisvägen 41
113 23 STOCKHOLM

Red:s ruta

Ännu i mitten av augusti fanns mycket lite material till detta JLS-nytt. Men som synes blev det i alla fall ett JLS-nytt med lite Härjedalsprofil- tack för hjälpen.

Nu gäller det för alla andra att vässa pennan (alt olja upp skrivmaskinen) och berätta om sin forskning - gärna med ton- vikt på nybyggare.

Men allt är välkommet.

Före den 20 oktober vill vi ha just ditt bidrag.